

§ 17**Förhandsbedömningar Barn 0-12 år**

Socialtjänstinspektörernas kvalitetsgranskning

SOF 2023/605

Beslut

1. Socialnämnden godkänner socialtjänstinspektörernas rapport.
2. Socialnämnden överlämnar rapporten till samtliga stadsdelsnämnder.

Sammanfattning av ärendet

Granskningen avser handläggningen av sammanlagt 286 förhandsbedömningar som inte lett till utredning gällande barn 0-12 år vid samtliga stadsdelsförvaltningar. Det granskade materialet visade generellt på rättssäkerhet på så sätt att de formella handläggningskraven i stort var uppfyllda vad gäller lagstadgade tidsgränser och relevant dokumentation. I merparten av de granskade förhandsbedömningarna framkom en välgrundad motivering till varför den inkomna oron inte motiverade att inleda utredning. I cirka 20 procent höll dock inte bedömningen att inte inleda utredning då det fanns kvarstående oro. Sådana ärenden återfanns vid samtliga förvaltningar. Inom detta område krävs fortsatt utveckling. Att göra fler barn delaktiga genom samtal var vidare ett tydligt utvecklingsområde. En viktig iakttagelse var att de barnsamtal som hölls vid samtliga stadsdelsförvaltningar generellt var av god kvalitet.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner denna kvalitetsgranskning.

Särskilt uttalande

Alexander Ojanne m.fl. (S), Rashid Mohammed m.fl. (V) och Magnus Runsten (MP) lämnade ett gemensamt särskilt uttalande:

Rapporten är oerhört värdefull för att socialtjänstens verksamheter ska fortsätta utvecklas. Det är betryggande att granskningen visar att handläggningen är generellt rättssäker och handläggningskraven uppfylls. Det är ett gott betyg till Stockholms stads socialtjänst och stadens medarbetare.

Granskningen visar också att staden har fortsatt utmaningar i den sociala barnvården och arbetet behöver utvecklas för att möta utmaningarna. Barn har enligt barnkonventionen rätt att uttrycka sin mening och att höras i frågor som rör dem. När barnen

inkluderades i samtal visade det sig att underlaget för handläggningen blev säkrare och barns stödbehov framkom tydligare. Därför är det beklagligt att granskningen visar att barn i låg utsträckning varit delaktiga. Precis som granskningen föreslår är detta något som vi gärna ser tas vidare och förbättras framöver.

Vi ser med oro på att så många förhandsbedömningar inte ledde till utredningar trots att oro kvarstår efter förhandsbedömningen. Socialtjänsten ska alltid ha en välgrundad motivering till varför en orosanmälan inte ska utredas ytterligare. Om det finns anledning till att inleda utredning är det viktigt att det sker. Vi förutsätter att socialförvaltningen genom chefsnätverk och andra forum för en dialog med stadsdelsförvaltningarna. Socialtjänsten ska aldrig uppfattas som passiv. Socialtjänstens arbete ska vara rättssäker och likställd över hela staden. Arbetet med att stärka den sociala barnvården kommer att ta tid. Vår förhoppning att de utökade resurserna till stadsdelarnas socialtjänst samt arbetet med att förbättra arbetsvillkoren för medarbetarna är ett steg framåt i att ge stöd till barn och familjer.

Särskilt uttalande

Jan Jönsson (L), Annika Elmlund m.fl. (M) och Kristin Jacobsson (C) lämnade ett gemensamt särskilt uttalande:

Vi välkomnar socialtjänstinspektörernas granskning och konstaterar att den visar på flera allvarliga brister i stadsdelsnämnderna som det är viktigt att komma till rätta med. Den rödgröna majoriteten måste ta ansvar för att varje stadsdelsnämnd lokalt genomlyser och vidtar åtgärder utifrån de brister som inspektörerna identifierat.

Ett bärande argument från Socialdemokraterna under mandatperioden har varit dels att stadsdelsnämnderna i ska arbeta utan politisk styrning från socialroteln, enligt så kallad "tillitsbaserad styrning", dels att socialborgarrådet nu under flera års tid hävdar att socialtjänsten ute i stadsdelsnämnderna fått kraftigt förstärkt budget, vilket vi hela tiden hävdar inte stämmer med verkligheten. Vår erfarenhet sedan tidigare är dessutom att politiken med hjälp av Socialförvaltningen måste ligga nära socialtjänstens praktik för att följa och justera uppdrag utifrån nya förutsättningar och problem som uppmärksammas.

Det blir extra viktigt att visa politiskt ledarskap nu när den nya socialtjänstlagen införs, inte minst eftersom regeringen avsatt ansevärd resurser för införandet av den nya lagen till kommunerna. Vår bedömning är dock, i likhet med SKR, att de

statsbidrag som hittills presenterats för den nya lagstiftningen behöver förstärkas över tid för att kunna få full effekt.

Av rapporten framgår att kommunfullmäktiges riktlinjer för socialtjänstens handläggning inte följs i flera delar. Det handlar om avsnitt i riktlinjerna som det råder politisk enighet om. Den höga arbetsbelastningen beskrivs som ett av fler skäl. Det är därför angeläget att den rödgröna majoriteten vidtar åtgärder för att socialsekreterarna ska kunna fullgöra sitt uppdrag. Nedan följer en rad brister vi särskilt vill lyfta utifrån rapporten:

- *Att det i 20 % av ärendena som inte ledde till utredning, spritt över samtliga stadsdelsförvaltningar, fanns kvarstående frågor och oro eller så pass allvarliga uppgifter att det borde ha föranlett utredning omedelbart får anses vara en hög andel. Nästan alla dessa orosanmälningar hade dessutom inkommit från verksamheter med anmälningsskyldighet.*
- *Att barnen kom till tals i endast 25 % av förhandsbedömningarna, får anses vara en mycket låg andel. Systematiken kring barns delaktighet måste förbättras, det ska inte vara upp till enskilda socialsekreterare att bedöma från fall till fall. Vi konstaterar att Skärholmen och Järva bättre lyckas involvera barnen tack vare sin dialogmodell och fler stadsdelsförvaltningar bör ta lärdom av deras arbete.*
- *Om socialtjänsten ska kunna ingripa till barns skydd, kan föräldrarnas uppfattning, både avseende vad som hänt och om barnet riskerar ta skada, inte ges företräde i bedömningarna. Att allvarliga anmälningar skrevs av med endast ett samtal som grund där vårdnadshavarna nekade till uppgifterna och barnets egen berättelse helt saknades, är inte acceptabelt.*
- *Av flera styrdokument som kommunfullmäktige beslutat om framgår att återkoppling till anmälare som begärt återkoppling ska göras regelmässigt, likväl görs det endast i 66 % av fallen. Detta stämmer också med erfarenheter från skolledning och elevhälsoteam vid besök i stadens skolor.*
- *37 % av barnen är enligt rapporten kända sedan tidigare hos socialtjänsten, men det framkommer inte varför man trots det valt att inte inleda utredning. Detta glapp mellan socialtjänstens mottagning, utredning och insats äventyrar barns tillgång till skydd och stöd.*

- *Polisanmälan vid misstanke om våld mot barn eller barn bevittnat våld har inte gjorts i ett enda fall, enligt rapporten. Övervägande om polisanmälan har endast gjorts i tre fall, trots bl a ny lagstiftning om barnfridsbrott när barn bevittnar våld mellan föräldrarna. Stadens riktlinjer till socialtjänsten uppdaterades 2020 och där framgår att överväganden om polisanmälas alltid ska göras vid våld mot barn och dessutom omprövas regelbundet. Det är viktigt att stadens riktlinjer implementeras av socialtjänstens chefer.*
- *Av granskningen framgår att resurser läggs på att förhandsbedöma orosanmälningar som istället direkt borde överlämnats till utredningsgrupperna. Tid kan här frigöras till att hinna med annat som behöver prioriteras ovan.*

Ersätтарыttrande

Maurice Forslund (KD) ställde sig bakom Liberalernas, Moderaternas och Centerpartiets särskilda uttalande.

Handlingar i ärendet

- SOF 2023/605-1 Tjänsteutlåtande - Förhandsbedömningar Barn 0-12 år - Socialtjänstinspektörernas kvalitetsgranskning
- SOF 2023/605-2 Bilaga - Förhandsbedömningar Barn 0-12 år - Socialtjänstinspektörernas kvalitetsgranskning

Signerat av

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Jan Oskar, Jönsson	2024-08-30
Johan Alexander Emanuel, Ojanne	2024-08-30
Carl Magnus, Hillborg	2024-08-30